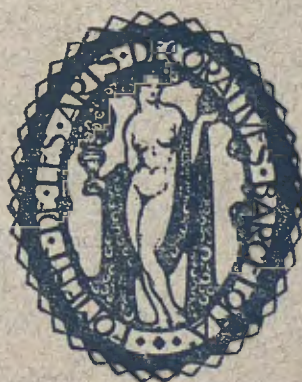
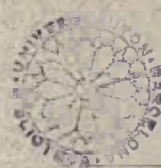

ARTS BELLS OFC

Any 12 ptes.

Novembre 1928

Núm. 150 ptes.

FUSTERIA

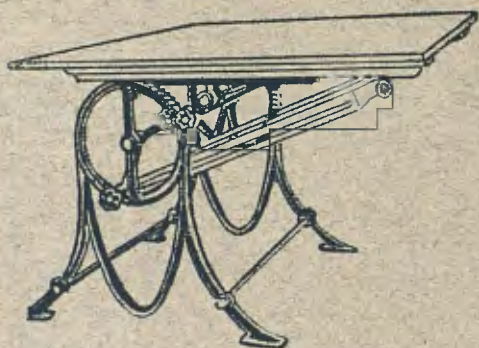
Mobles
per a Despatx

DECORACIÓ

Projectes
d'Establiments

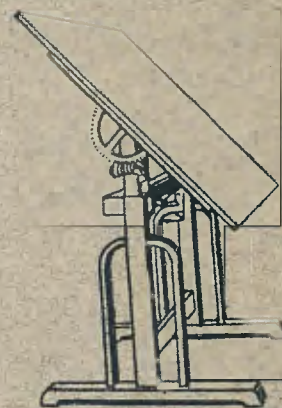
Valldonzella, 6 - BARCELONA - Telèfon 14935

Instal·lacions

Taules pràctiques de dibuix
per a Arquitectes, Enginyers
Delineants, etc., etc.

Patent 101007

LA PINACOTECA

DE

GASPAR ESMATJES

MARCS & GRAVATS
SALA D'EXPOSICIONS

PASSEIG DE GRÀCIA, 34 / BARCELONA

SERRALLERIA D'OBRES

DE

BENET

CALIX

Telèfon 33648

Carrer Rocafort, 25
(entre Tamarit i Floridablanca)

BARCELONA

RODRÍGUEZ GERMANS

Domassos, velluts, tapissèries,

pantalles, cortinatges,

cretones, catifes

i tapissos.

Rambla de Catalunya, 12 - **BARCELONA**

Casa a Madrid: Carrera de Sant Jeroni, 34

MAGATZEM DE
PAPERS PINTATS
PER A DECORAR HABITACIONS

FILL DE
JOSEP GUASCH

RAURIC, 8 TELÈFON 10686
BARCELONA

EBENISTERIA • DECORACIÓ

JOSEP PRAT

TALLERS: FERLANDINA, 67, 1.^a

TELÈFON 18286

BARCELONA

Caller mecànic de fusteria

Raventós

Construccions Especialitat en
d'Obres de Altars, Oratoris
totes classes i capses Yoghouri

Barcelona

Rocafort, 151

Telèfon 33416

RAJOLS - CERAMICA - TERRA CUITA
CASIMIR VICENS

BARCELONA

CARRER TALLERS, 72 TELÈFON 15644

Ebenisteria - Fusteria fina
Restauracions - Tapisseria

Francesc Giménez

Mallorca, 282

Barcelona

Vilaró i Valls

Pintors Decoradors

Gorts, 604 & Barcelona

FOTOGRAVATS

TRICROMIES - AUTOTIPIES

SERVEI FOTOGRAFIC

S A L A

**ESPECIALITZAT
EN TREBALLS INDUSTRIALS I
PROPAGANDA
ULTRAMODERNA**

CORSEGA, 413 - BARCELONA

BENJAMÍ PUJOL

Taller de Fusteria, Ebenisteria i Decoració

Trasllats - Col·locació de cortinatges i restauració
Moblament d'habitacions i despatxos - Obres
Instal·lació de tendes - Mobles americans

Despatx: Torre Damians, 11
Barcelona (Hostafrancs)

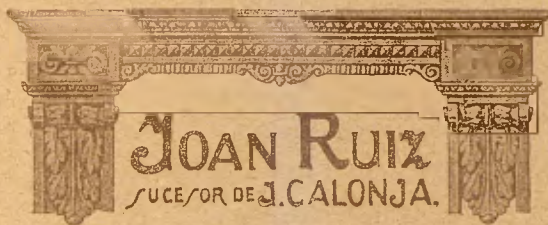
Consell de Cent, 27
Teléfon H-1632

Joan Solé Pamies
Constructor d'Obres

Barcelona

Carrer de Sans, 24, 1. - Tel. 30544

TALLERS MECANICS
DE FUSTERIA PER
A LA CONSTRUCCIO
I DECORACIO

Roger de Flor, 141 - Pge. Tasso, 13

Tel. 52295

BARCELONA

Tapisseria de

Perfecte Llosà

Especialitat en sillons capitonné forrats de pell
Transparents opacs per a suprimir els porticons
S'entapissen parets i tota mena de cadiratges
Confecció de cortinaiges i fundes

Balmes, 128
(tocant a Rosselló)

Telèfon 73434
Barcelona

PUBLICACIONS DEL "FOMENT DE LES ARTS DECORATIVES"
PER LA BELLESA DE LA LLAR HUMIL

Recull d'orientacions

Obra profusament il·lustrada amb 50 làmines en
negre i en colors. ✕ Alçats i plantes d'edificis,
conjunts de decoració interior, moblament, etc.

PREU: 18 PESSETES

PARQUETS I DECORACIO - BASTUS QUERALTO I C^{IA}
SANTA ELENA, 4 i 6 BARCELONA TELÉFON 16843

URALITA

PLAÇA ANTONI LÓPEZ, 15 : BARCELONA : TELÉFON 16556

EL MILLOR MATERIAL
PER A
REVESTIR I DECORAR

GUIA DE LES ARTS I BELLS OFICIS

Acadèmia de dibuix

AROLA, ENRIC; Passatge de la Mercè, 3.

Antiguitats

ESCLASANS VDA. TRIUS, MARIA; Pietat, 10

Ceràmica

VICENS, CASIMIR; Tallers, 72. Tel. 15644

Comptables

AYMAT, FRANCESC; Ronda Universitat, 27, 4.

Construcció i decoració

MOYA, J.; Còrsega, 339. Tel. 73852

Constructors d'obres

AGUSTÍ, JAUME; Aragó, 222, ent. Tel. 11966

SOLE PAMIES, JOAN; Sans, 24, 2. Tel. 30544

TORRES, ANTONI; Diputació, 290, ent. Tel. 18097

Cuirs repujats

FERRÉ DE RUIZ-NARVAEZ, ADELAIDA; E. Granados,
núm. 41, 3., 1.

Decoradors

BUSQUETS, EUSEBI; Aragó, 334, 3., 1.

Decoradors d'interiors

COSP, VDA DE PERE; Rosselló, 231. Tel. 73574

Dibuix i pintura (Efectes de)

GUARDIOLA, Y. Suc. Frigola i Queralto; València, 199
HORTA, CASA MIQUEL; Avinyó, 7. Tel. 14993
TEXIDOR, VDA. D'E.; Ronda S. Pere, 16. Tel. 11623

Dibuixants

BUSQUETS, EUSEBI; Aragó, 334, 3., 1.
SABATÉ JAUMÀ, PAU; Aribau, 67

Dibuixants cartellistes

CERNÝ, KARL; Mozart, 8. Estudi

GUIA DE LES ARTS I BELLS OFICIS

(Vegi's la pàgina anterior)

Dibuixants industrials

NAVAS MATEU, JOAQUIM; Bailèn, 31, 1.

Ebenistes

CAMPANÀ, JOAQUIM; Còrsega, 561
FRANCOLÍ, JOAN; Vallhonrat, 30
GIMÉNEZ, FRANCESC; Mallorca, 282
LINARES, A.; Riera Alta, 21. Tel. 15353
PUJOL, BENJAMÍ; C. de Cent, 27
RIBAS, VDA DE JOSEP; C. de Cent, 329. Tel. 14657
VAYREDA, RAIMOND; Diputació, 111

Electricistes

FRANCH, JOSEP; Corts, 682. Tel. 16621

Escultors

MARTORELL, SALVADOR; (S. G.) Vallirana, 77
MIMÓ, CLAUDI; Verge de Gràcia, 2

Escultors decoradors

HERNÁNDEZ VILA, PERE; Pl. St. Felip Neri, 4

Escultura religiosa

RIUS, CLAUDI; Rosselló, 195. Tel. 74201

Esmaïtadors de vidres

BRUGUÉS, PERE; Bisbe, 2 bis, 3, 2.

Fotògrafs

AREÑAS, RAFAEL; Corts, 670. Tel. 11657

Fotògrafs industrials

SALA CAMPÁS, JOSEP; Còrsega, 413, ent. 2.

Fotogravadors

ESTEVE FELIU, FRANCESC; Via Laietana, 15 Tel. 17069

Fusteries

MONCANUT, FILL DE D.; París, 125. Tel. 70966
NIUBÓ I CIA., BALTASAR; Pge. Forasté, 17. Tel. 72553

Fusteries mecàniques

BIOSCA, PERE; Sant Gervasi, 103
MAÑÁ, JOAN; C. de Cent, 63. Tel. 30633

Galeries d'art

SALA PARÉS (ESTABLIMENTS MARAGALL) Petritxol, 5
Tel. 14665

Galvanoplàstia

ROCA GERMANS, S. L.; Corts, 462. Tel. 34826

Gravats i estampats per a tapes de llibres

ROCA ALEMANY, JOSEP; València, 188 A. interior

Guixaires adornistes

AVILA, JACINT; Passeig St Joan, 73. Tel. 75071
CASASÚS, JOSEP; C. de Cent, 474. Tel. 53712
COLL, PERE; Corts, 473. Tel. 34673

Impremta

CASTELLS, EDUARD; Diputació, 333. Tel. 52316

Joiers

SUNYER, RAMON, Granvia, 660, Tel. 11247

Lacadors

SARSANEDAS, RAMON; Amàlia, 31, pral. Tel. 16993

Làmpares

BIOSCA I BOTEY; Rbla. Catalunya, 129. Tel. 73536

Llibreries d'art

MARTÍNEZ PÉREZ, C.; Dr. Dou, 11. Tel. 15135

Metallistes

BIOSCA I BOTEY; Rbla. Catalunya, 129. Tel. 73536
BOLIBAR, SANTIAGO; Rbla. Catalunya, 43. Tel. 19543
CORBERÓ, PERE; Aribau, 103, taller. Tel. 71372

Mobles i decoració

CASAS, LLORENÇ; Galileu, 50-51-53. Tel. 30537
PARCERISAS I CIA.; E. Granados, 90. Tel. 72573
PRAT, JOSEP; Ferlandina, 67. Tel. 18286

Motilures, marcs i miralls

BENITEZ, CAMIL; C. de Cent, 323. Tel. 12064

Papers pintats

GIRONA, JOSEP; Corts, 661, Tel. 53536
GUASCH, FILL DE JOSEP; Rauric, 8. Tel. 10686

Parquets i decoració

BASTÚS, QUERALTÓ I CIA.; Sta. Elena, 6. Tel. 16843

Perfumeria (Fàbrica de)

MYRURGIA, S. A.; Casanova, 78. Tel. 31520

Pintors decoradors

CASALS PEYPOCH, JOSEP; Roger de Flor, 164, taller
PASCUAL, PERE; Mallorca, 255. Tel. 70702
VILARÓ I VALLS; Corts, 604. Tel. 10283

Pintors escenògrafs

ALARMA TASTÁS, SALVADOR; Vergara, 3, 3., 1.
ESCENOGRAFIA BATLLE I AMIGO; Riereta, 32

Projectes de mobles i decoració

BARÓ, CARLES M.ª; (S. G.) Musitu, L

Propaganda (Articles per a)

BASA I PAGÉS; Calàbria, 66. Tel. 33368

Retauls, daurats i policromia

SABATÉ PASTOR, BONAVENTURA; Aragó, 187

Serralleria

SARRIAS, MANUEL; (S. G.) Bolívar, 22. Tel. 70005

Tapissers

LABORDA, EUGENI; Rbla. Catalunya, 45. Tel. 12395
LLOSÀ, PERFECTE; Balmes, 128. Tel. 73434

Tapissos i catifes

AYMAT, TOMÁS; Carrer d'en Villà, ST. CUGAT DEL
VALLÉS, Tel. 20

Teixits per a mobles i decoració

TRONC, ALBERT; Rbla. Catalunya, 32. Tel. 17476

Vidrieres artistiques

TERRÉS CAMALÓ, S. C. J. M.; Ausies March, 3.
Tel. 18155

LA PINTURA SOTA VIDRE

Aquesta és la denominació més exacta per a designar la pintura feta per ésser vista a través del gruix del vidre, que així s'interposa entre la coloració no vitrificada o esmaltada. Em referiré, doncs, a vertadera pintura al pinzell i sols admetent la fulla d'or o d'argent posada per complementar l'efecte del conjunt al qual dona riquesa innegablement

Podem considerar com un dels precedents de la pintura sota vidre els *fons d'oro*, tan coneguts i datant del segle III al VI, ja que ells, amb llurs representacions i símbols, sovint amb referències a la religió cristiana o al judaisme, donen el procediment inicial en oferir llurs figuracions en una fulla d'or esgrafiada i valorant llur dibuix per una tinta fosca, veient-se aquell a través d'un vidre i protegit per un altre que va soldat al darrera.

Els romans practicaren també la pintura sobre vidre, però ja he indicat que no em referiria a aquesta, baldament pugui ésser esmentada, com a peça excepcional per sa bellesa i excel·lent conservació, una garrafeta de dipòsit esfèric que figurà en la col·lecció de Franz Merckens, i que adquirí el Museu de Colònia. Es evident que les dues quadrigues policromades no podien ésser fetes en l'interior d'un vas que devia contenir líquids.

L'Adolf Venturi, en sa *Storia dell' Arte Italiana* (vol. V, p. 1086), exposa com una de les primeres manifestacions de la pintura sota el vidre es troba ja a Itàlia, en alguns petits retaules i medallons de vidre daurat, produït per la següent forma: en una placa s'hi feia adherir, mitjançant alguna matèria a propòsit per a enganxar, una fulla d'or, prima o subtil, la qual es retallava, o s'hi feia un dibuix que s'esgrafiava amb un instrument punxegut, traient-ne, si convenia, bona part de la fulla d'or, aplicant-s'hi tinta de diferents colors i així el grafit apareixia de diversa tonalitat, sortint el dibuix en el revers del vidre. Així, s'esmenten obres fetes a la meitat del segle XIV, trobant-se'n avui en diferents museus. Ell reproduïx dos quadrets, l'un amb un sant guerrer i l'altre amb la Madona i el Nen (figs. 817 i 818).

Un tal procediment de pintura sobre vidre perdurà a Itàlia almenys fins al segle XVIII, prodigant-se per evitar les plaques esmaltades, sobretot emprades en joiells de poc cost. El Museu Episcopal de Vich posseeix un d'aquests joiells o penjolls fets amb

muntura de filigrana d'argent, que reté un vidre quadrangular que du pintada en sa superfície inferior l'escena bíblica de la conversió de la Samaritana. La pintura, que és tractada com una miniatura, té per base una tènue fulla d'argent fortament enganxada en el vidre, la qual fou grafita i desproveïda de tot el que era sobrer i que acusa tots els blancs, complementant l'efecte decoratiu tons daurats i tinta verda, blava, vermella i groga.

En l'arxiu de la catedral de Tortosa, anys endarrera, hi veiérem guardats, com a objectes poc dignes de posar-hi atenció dos tríptics de fusta destinats a servir de reliquiari; per la qual cosa l'interior de llurs fulles es presentava repartit en una sèrie de compartiments poc profunds, dintre els quals hi anaven relíquies de sants, posades en l'interior de petites ampolles de vidre amb sengles tires de pergami, en què hi havia escrites les pertinences als sants de qui eren tals *pignora sanctorum*. El que podríem anomenar teques de fusta anava tancat per plaques de vidre pla, pintades en bona part de la faç inferior, reservant-se la pintura de manera que deixés entreveure les relíquies a través del vidre. Aquests dos tríptics, de dimensions diverses, puix que l'un fa uns 50×63 cms. i l'altre cosa de 23×27 cms., una vegada obertes llurs ales, tenen forma de capella apinyonada en angle recte vorejat per frondes de talla, conservant-se en el més petit la corresponent xambrana o carxofa del cim.

El tríptic primer té setanta dues caselles, no totes de la mateixa mida, havent-n'hi de triangulars en nombre de set; les altres són rectangulars, essent quatre de principals, o sia les del mig del plafó central, com de quàdruple arca que les restants, que són quadrades. Manquen, en el tríptic, algunes de les plaques de vidre policromat, de les quals les triangulars representen àngels i les altres figuretes de mig cos amb imatgeria al·lusiva als sants a què deuen pertànyer les relíquies. Les quatre plaquetes més extenses ofereixen l'Anunciació i, segons apar, en el fragment que resta fent-li costat, els Apòstols Sant Pere i Sant Pau; les de la part superior, el Crist en Pietat sortint com a Home de Dolors de la sepultura, i, finalment, la figuració de la Santa Epifania amb els Tres Reis adoradors.

Les fulles exteriors d'aquest reconditori mostren pintades al clarobscur una altra reproducció de l'Encarnació del Verb amb l'anunci de l'Arcàngel Sant Gabriel a la Verge Mare. En aquesta composició, que no resulta del tot lletja, el celestial missatger flechteix son genoll davant de Maria, a qui assenyala amb sa destra, presentant en l'altra un filacteri amb les paraules evangèliques de salutació. La Dona Electa seu en un massís escambell, alçant la seva dreta en actitud d'humil conformació, a la vegada que voleia, retinguda per Ella amb l'altra mà, una cinta en la qual es contenen les frases d'acceptació del privilegi amb què la divina voluntat la dotava.

L'altre tríptic més petit no té l'obra de talla tan delicadament esculpida com el seu companyó ja descrit. En ell es troben nou caselles quadrangulars i una en disposició de triangle, ultra tres reconditoris de forma quadrada i una de més triangular en cada una de ses ventalles. Els quinze vidres pintats van ornats d'imatgeria amb sants i santes; però dels tres dels pinyons sols un dels laterals està en bona conservació, ostentant la figura d'un àngel.

Com a peces decoratives, els vidrets de tal tríptic són dignes d'elogi, amb tot i que no són pas comparables amb les miniatures dels bons còdexs il·lustrats. Les figu-

retes van dissenyades en negre i presenten colors molt vius, fins quasi podríem dir estridents, no mancant-hi tocs d'or brunyit que enriqueixen el conjunt.

Ja he indicat que tals pintures sota vidre volen imitar esmalts, i d'aquests, els coneguts amb la denominació de transparents.

Contemplant els dos tríptics tortosins, a un se li suggereix la idea que es tracta d'obres de la segona meitat del segle XIV que bé podríem admetre com antiga producció nostra. Recorden la disposició del riquíssim reliquiari quadrangular que es conserva a l'església de Roncesvalles, que vaig poder veure i descriure en l'Exposició de Saragossa de l'any 1908, obra importantíssima com a peça d'orfebreria esmaltada, amb tota probabilitat obrada a Montpeller, segons consta en l'Anuari de l'Institut d'Estudis Catalans (pag. 108 a 110).

És de pensar que a la nostra terra, des de la catorzena centúria, nos s'interrompé l'obratge de petites pintures sota vidre, si bé no puc parlar concretament sobre ella,

ja que els vidres són sempre de difícil conservació. Des del segle XVII endavant, abunda extraordinàriament, a Catalunya, una tal mena de pintura, primerament feta servir per a ornar alguns mobles, tals com arques i escriptoris, en els quals se'n fa ús al mig dels plafons exteriors dels calaixons, acompanyant les "vagatilles" de banús, filets d'os

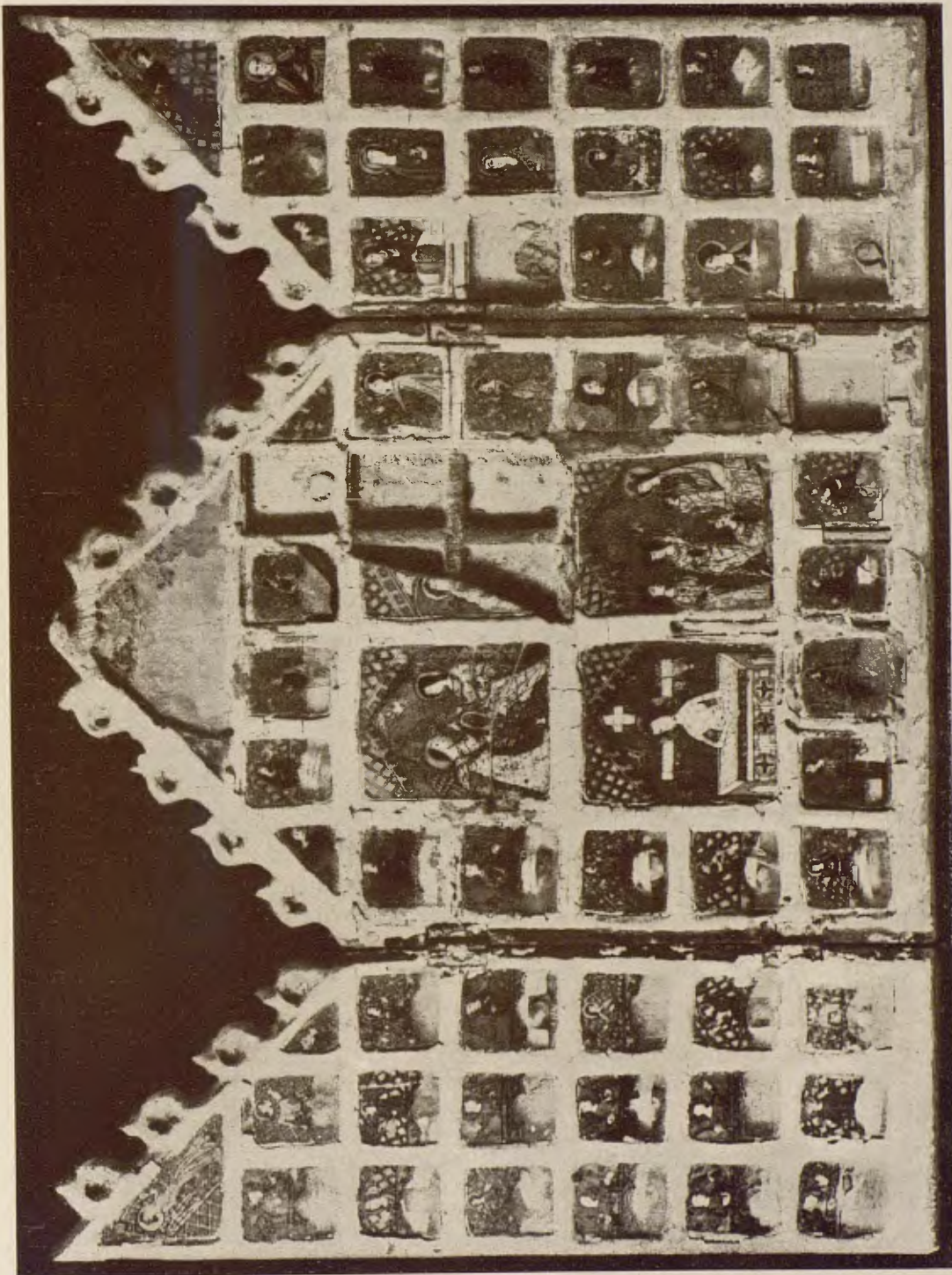
Tortosa. Pintures sobre les portes d'un tríptic. Reliquiari.

o de llautó i xapes de conxa. En aquelles pintures sota vidre s'hi exposen varietat d'assumpes, tals com fauna i flora o històries de la mitologia, o inspirades en el Cristianisme. Les plaques de pintura sota vidre que complementen el moble acostumen a ésser de reduïda dimensió, no passant regularment dels vint centímetres en llur llargada o amplària.

Triptic de la Catedral de Tortosa

La que mereixeria el nom de *gran* pintura sota vidre a causa de sa dimensió, ja que arriba a donar fins a seixanta centímetres en alguna de ses mides, es prodigà a la nostra terra potser més que enlloc, en quadros de tota forma, i les més de les vegades en perfil ovalat, des del segle XVIII fins a mitjan segle XIX. Es vertaderament enorme la multitud d'obres pictòriques que encara existeixen. Però si és gran llur nombre, són

Triptic de la Catedral de Tortosa. Reliquiari

relativament escassos els models bons per a acreditar la mà que els produï. Posats en muntura de fusta, amb marc de talla més o menys pomposa i seguint la disposició dels miralls o cornucòpies, i recordant els models Lluís XIV, XV i XVI, fou de costum presentar-los profusament daurats.

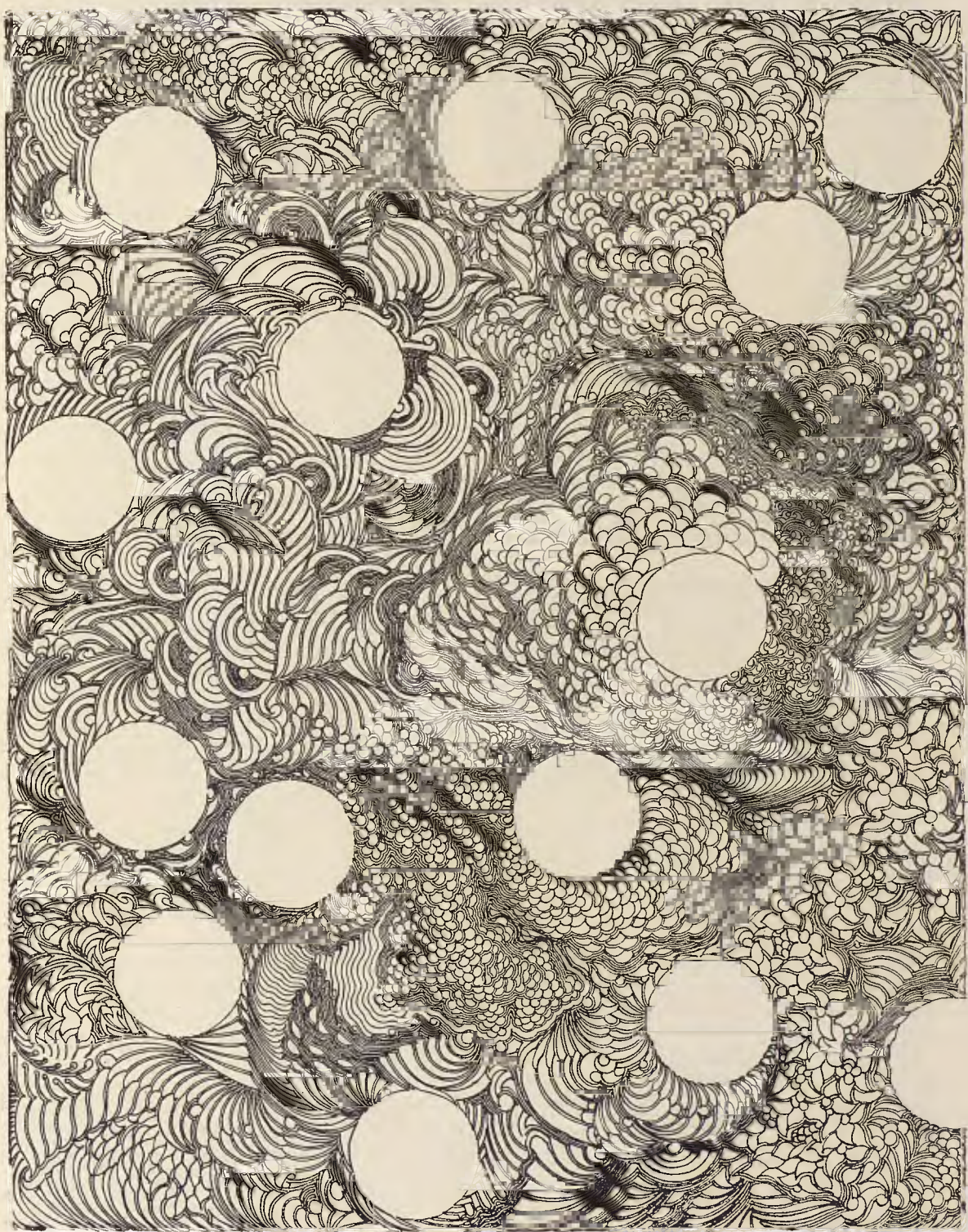
El nostre Museu Episcopal té una selecció d'onze exemplars triats d'entre multitud d'altres, als quals no s'ha pogut concedir prou importància com a obres d'art pictòric. Un d'ells, entre els exemplars seleccionats, està inspirat en el Sant Francesc de Paula tan conegut com a obra del pintor valencià Josep de Ribera. Un altre n'hi ha amb una santa Fe abillada luxosament i recordant la moda francesa dels temps de Lluís XV. Aquesta figura, si no portés la mà dreta alçant un calze, podria pendre's com el retrat d'una dama mundana. Resulten també interessants, com a pintures de no menyspreable mèrit, dos vidres ovals representant ambdós la Verge amb el Nen Jesús, segons les normes italianes. Encara resulten dignes d'esment tres paisatges goiescos, peces verament rares, ja que no fou usual la producció de paisatges en pintura sota vidre.

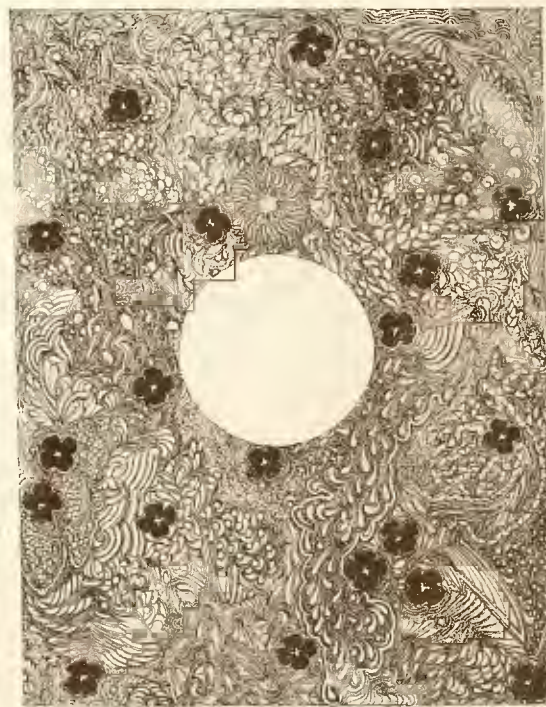
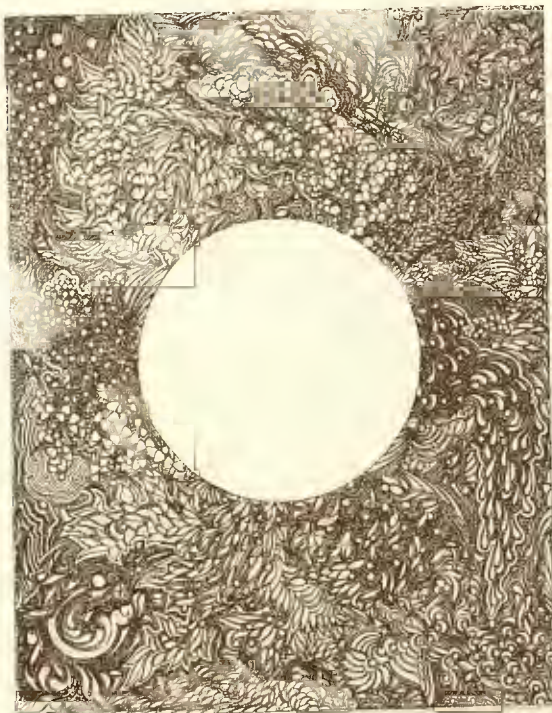
Tenen un interès més local, per a nosaltres vigatans, una parella de pintures ovalades portant una d'elles la figuració dels benaurats Sants Màrtirs Lluçia i Marcia a la foguera, i l'altra l'èxtasi davant del Sagrament tingut pel Serafí d'Ausona Sant Miquel dels Sants: obres que creiem probablement degudes al pinzell de Francesc Pla, prou conegut amb el sobrenom d'*El Vigatà*. Finalment, en el Museu, tenim dos quadrets, obra del pintor, fill també de Vich, Lluçia Romeu, en les quals es veuen representats, segons l'estil propi d'aquell artista de finals del segle XVIII i la primera meitat del segle XIX, una Nativitat del Senyor i el martiri dels esmentats Sants Lluçia i Marcia, aquest darrer assumpte donant colorit a un dibuix del propi Romeu, que no és cosa rara trobar dintre les mansions de la nostra ciutat convertit en estampa gravada per l'Agustí Sallent, amb la data de 1789.

Podria encara parlar-se, com a complement del que hem dit fins ara, de certs *trucs* de què s'han valgut alguns productors de la pintura sota vidre amb el fi de produir aquesta sense gran treball. Un dels subterfugis més assajats fou el de no haver de posar feina en el dibuix de ço que havia d'anar colorit, provant per a això de fer servir un gravat o estampa fortament enganxat al vidre, mirant de fer desaparèixer el paper. D'això, que no podia aconseguir-se sinó amb enginy i paciència, n'he vist algun exemple, si no assolint un èxit complet, demostrant almenys una bona voluntat digna de perdó.

J. GUDIOL, PVRE.

JOAN RAURELL

Aquest és el nom d'un artista decorador inèdit, el qual ara ens complaem a presentar als lectors d'aquesta publicació d'art i al públic en general. El poeta Ramon Tor des Eures és el descobridor d'aquest original artista: és Ramon Tor qui sorprengué primer que ningú aquest art novíssim de l'arabesc sense fi ni començament i qui s'esforçà a treure'l de l'anonimat on s'hauria indubtablement extingit, tota vegada que Joan Raurell no li volia atorgar altra importància que la d'un passatemps gratuït. Nosaltres, doncs, en aquesta ocasió actuem tan sols com a mediadors entre Ramon Tor i el públic, perquè de Joan Raurell no en sabem ni la color del cabell: només sabem que produeix aquestes fantasies sense cap ni centener, que són les millors fantasies, perquè els caps i centeners només serveixen per a concretar.

Hi ha, en efecte, en aquestes composicions descompostes, bona part del caotisme que precedeix les banals i les sublims coagulacions, quelcom de genesiàc que cerca el seu cap i el seu centener: potser un cap i un centener que es debaten inconscientment en un oceà d'energia i de consciència o de voluntat. ¿Es tal vegada una ebullició de predestinacions o bé una llesca de la retina vista a través del microscopi? Hi ha, en aquests remolins i deliris, suggestions de tot l'orgànic que l'anàlisi ens ha revelat: hi ha fauna i flora latent; hi ha indicis de la zoofítia adés espantosa, adés quimèrica, adés graciosa, que vegeta en el fons de les aigües verdes i blaves de la mar arrissada i cargolada; hi ha bombolles, verms i llàgrimes, flames i dracs; hi ha els monstres i les ganyotes de la febre; trombes i apoteosis; hi ha la pugna de la raó i de l'absurd; hi ha l'agitació inexplicada del bufarut i la fúria de les conflagracions meteòriques; convulsió, neguit, deliri, desgavell, irreductibilitat: totes les pugnes i deficiències conjugats, conjugants, repulsius, separats, atraients i repel·lents, deficiències i trements.

Però per damunt de tot aquest *pandemònim* de formes i forces elementals, presidint i dirigint aquest estrèpit i aquest descordament d'al·lucinacions florals, hi ha un ritme indicible de moviment, una bella harmonia de formes; hi ha com un alè creador que estigués a punt de coordinar alguna cosa inclinada a solta. Les línies corbes que en aquestes composicions dominen, semblen les directives d'una lògica embrionària que vulgui

ordenar una particular vida formal de la qual tot pesombre i enuig serien desterrats: hom diria que en aquest endiablats frenesí de formes larvals cueteja l'embrió d'una nova forma de felicitat ornamental, en la qual els motius de la nova gramàtica decorativa podrien ordenar-se com els signes d'un nou alfabet que parlessin a la intel·ligència igual que els mots.

* * *

I ara que el cor s'ha esplaïat en un intent de vagarosa definició d'aquest art estrany i atraient, serà oportú de retornar a la realitat i preguntar-se: — ¿Per què podria servir l'arabesc indefinit de l'art de Joan Raurell? ¿Quina aplicació podria trobar aquest nou-nat artista als seus dibuixos pacientíssimament elaborats, tan copiosament treballats com el gravat d'una sola línia en espiral o com el gravat dels bitllets de banc? ¿Serà, aquesta feïnada, un simple passatemps com imagina el seu autor?... un esplai sense conseqüències?... quelcom així com un caprici de desvavat que només interessi al propi desvavat? — Al nostre entendre, l'art certament capriciós de Joan Raurell pot tenir vasta aplicació, el mateix si el dibuixant el calcula per a la repetició, fent-ne un motiu continu, que si hom l'aplica de manera limitada, tal com se'ns ofereix en les reproduccions adjuntes.

Per a la composició en motiu continu hi ha potser la dificultat de la multiplicitat de línies, les quals només podrien coincidir en una sola direcció, cloent una composició a tires pel procediment del corró; i aleshores encara la coordinació dels dos extrems de la composició hauria d'ésser aconseguida amb una tan rigorosa exactitud que el dibuix i, sobretot el gravat, haurien d'ésser aconseguits tal vegada amb instruments de precisió. Aquestes dificultats esdevindrien majors si volguéssim complicar i depurar encara més del que ho és actualment el traç d'aquests arabescos, ço que augmentaria la valor d'aquest art. Al nostre entendre, el virtuosisme lineal del Sr. Raurell s'hauria de perfeccionar: l'artista hauria d'ésser màximament exigent amb el seu preciosisme, de manera que no es produïssin vacil·lacions ni tremolors inoportunes en el sistemàtic paral·lelisme múltiple d'aquest sinuós contornejar. Així l'artista obtindria unes més amples i grandioses composicions, una major delicadesa, alhora que evitaria l'empastellament de la tinta que la relativa barroeria d'ara provoca en molts indrets de l'original, empastellament que el tiratge pot encara agreujar.

El nostre desconeixement de la tècnica decorativista de motius continus aplicats a la indústria, ens fa veure obstacles insuperables de caràcter tècnic al desenvolupament en dues direccions d'aquest art de línies tan complexes. Però potser aquests dubtes siguin injustificats, per tant, hi hagi manera de desenvolupar en ambdues direccions, en ample motiu continu, aquestes composicions. El que ja ens sembla més aventuradament asseverable és que, des del punt de vista artístic, el gènere no es presti a l'extensió, a la repetició en dues direccions i en una sola. Ens sembla veure, més aviat massa ostensible, la monòtona juxtaposició de la composició generadora. Només, tal vegada, trinxant i enxiquint molt el motiu i diversificant-lo poc, tot atorgant-li grisor, podria obviar-se la insistència enutjosa d'aquests motius decoratius que són sense lligams morfològics de continuïtat.

* * *

Anem ara a veure quina altra aplicació, en forma de composicions delimitades com les que formen unitat en les reproduccions adjuntes, podríem trobar a aquestes estilitzacions del divagar florit. Ens sembla, doncs, que la més adequada aplicació és a orles, i molt particularment a la indústria de les guardes de llibres. Es prou coneguda dels artífexs del llibre la penúria de motius decoratius per a guardes de llibre i com, en aquesta branca tan interessant de la bibliografia, domina el mal gust. Els editors d'obres de bibliòfil, molt particularment, es desesperen de la misèria i barroeria de les produccions d'aquest gènere. Hi ha els jaspiats moderns, certament molt bells; però, igual que els antics, a la llarga esdevenen monòtons i prenen un caient tan atzarós i deshumanitzat que semblen més aviat clofolla d'algun producte natural que elaboració d'art pròpiament dit.

Hi ha, d'altra banda, la guarda de llibre en forma de composició central, sovint orlada, com si es tractés d'una il·lustració de pàgina entera compaginada amb el text. Aquesta segona concepció de la guarda de llibre és més artistada que els jaspiats, però en canvi és menys guarda de llibre: gairebé no ho és. Hi ha, per fi, el motiu decoratiu continu, que és ja una concepció més arrodonida de l'art de les guardes, la més perfecta fins ara. Però succeeix que si bé aquest motiu decoratiu s'avé de vegades a l'esperit del llibre, altres vegades no s'hi adiu. I això és degut a la dificultat que hi ha de trobar un motiu decoratiu prou indeterminat perquè s'adigui a tots els textos. D'altra banda, el fet d'ésser continu implica la mutilació necessària d'aquest motiu.

L'art del Sr. Raurell obvia tots aquests inconvenients perquè posseeix l'aspecte tapisser dels motius continus sense ésser-ho, i, per tant, evita la mutilació; perquè ostenta ben evident la voluntat intel·ligent d'artistar una guarda de llibre. Posseeix la dosi de consciència i d'inconsciència que sembla exigir la guarda de llibre; no arriba a la impersonalitat absoluta ni a la inhumanitat del decorativisme de les pells dels animals o de les escorces vegetals, o dels jaspiats minerals, i tampoc no defineix ni determina amb la sovint inoportuna insistència del decorativisme premeditat.

Unes guardes de llibre cenyides al format d'un llibre determinat, dibuixades dintre l'estil fantàstic que aporta el Sr. Joan Raurell, serien un luxe i el més noble forrat d'una relligadura de bibliòfil. I seria molt falaguer que, en el difícil art de les guardes de llibre, la nostra terra hagués donat la forma i el to definitius.

JOAN SACS

L'IGNASI IGLÉSIES ENS DIGUÉ...

e vegades s'havia dit que el poble era un desagraït, que no es recordava dels seus homes, que els girava l'esquena i els deixava oblidats. Quan parlem de «poble» no ens referim a una «classe» determinada: ens referim al conjunt de tots els ciutadans, a aquesta persona moral formada dels diversos estaments que bateguen en l'esperit de la ciutat. Aquest poble, de vegades, com dèiem, és titllat de desconsiderat i egoista, cruel i oblidós. Però sovint es formula amb això un judici massa fàcil i es fabrica un tòpic que corre i corre, sense controlar.

I, sinó, aquí tenim la mort de l'Ignasi Iglésies, que ens pot servir d'exemple per a esvair la dita i per a rectificar el concepte depriment. La mort de l'Ignasi Iglésies no ha estat una mort: ha estat un jubileu, una manifestació de puixança popular, de puixança de l'esperit del poble que no està absent de l'obra que realitzen els seus homes, sinó que hi està present amb una amatència singular. Si el poble fos aquell desagraït i oblidós que molts suposen ¿hauria fet aquella manifestació que encara avui sembla que remoregi omplint tot el Saló de Sant Joan com una avinguda formidable de sang humana que estenia un panteix emocionant?

L'Ignasi Iglésies era un home volgut de tothom i de tothom admirat: ja ho sabíem. Però el pas de la seva mort ens ho ha vingut a corroborar d'una manera excelsa. Si ell se sentia estimat pel seu poble, com no ho dubtem, car ell tenia prou sensibilitat per donar-se'n compte, segurament que allà en les altes regions el seu esperit devia romandre admirat d'aquell gran afecte que, tant, tant, potser no sospitava.

L'Ignasi Iglésies actuava sempre com a «home de poble», i ara donem a aquesta paraula de «poble» el sentit més restringit, decantat a una classe determinada, la classe treballadora i la menestral. Recordi's, per exemple, «*Els vells*», «*Les garses*», «*El cor del poble*», «*La barca nova*», i d'altres. Ell sentia d'una manera especial aquest món dels modestos, dels humils de la fortuna, dels de les habitacions sense fastuositat ni luxes. Però és que, moltes vegades, aquesta humilitat i modèstia d'ambient i de casa no són sinó la resultant d'una penúria econòmica: no vol dir pas manca de gust, ni manca de comprensió per a les belles formes i les decoracions de bon gust. Així mateix l'Iglésies no és que pretengués fer veure que ignorava els ambients anomenats «distintits», no és que els menyspreés, quan de preferència conreava les accions i els drames descabdellats en medis més modestos i orfes generalment de la boniquesa i del parament artístic: ans al contrari, el seu esperit era, en aquest aspecte, molt delicat i l'atreia el decòrum de les formes d'una manera ben sensible, ànima endins.

D'això, nosaltres en conservem un testimoni ben concloent. L'Ignasi Iglésies feia alguns

anys que formava part entre el personal qui té a la seva cura l'Arxiu de la Ciutat. L'Arxiu és una cosa que té el cor robat als seus conreadors: els documents, llibres, papers vells de tota mena, exerceixen sobre els que s'hi donen un encís tal que, sovint, ni s'adonen de les altres coses que els volten, absorbits completament per l'objecte de llurs aficions. En efecte, no és rar de veure que tal o tal aficionat té la seva instal·lació en unes habitacions o estances de qualsevol manerota; no li interessa el continent (llibreries, armaris, posts, etc.), sinó el contingut (les estampes, els periòdics, els pergamins, etc.). Ell té tot en els seus papers. Del moble tronat i descolorit, de la cadira corcada, de la taula atrotinada, ni se n'adona, no li interessa. Doncs l'Iglésies s'interessava alhora pel contingut i pel continent, pels documents i per l'habitació, els mobles i altres components d'una habitació ben parada.

Així, recordem, per exemple, l'interès que mostrava perquè la instal·lació de l'Arxiu fos d'un to ben digne i distingit, senyorial sense ostentacions, ben presentat, tal com escau a un Barcelona, però tampoc sense recarregaments, sense afectacions per fer-s'hi veure. Per això estimava tant el President del Foment de les Arts Decoratives, En Santiago Marco, de qui parlava amb molt d'afecte i amb expressió entusiàstica.

L'Ignasi Iglésies sentia la decoració de l'Arxiu de la Ciutat com a cosa pròpia, com si hagués estat cosa seva, en veure que En Santiago Marco se n'ocupava, i en veure com de mica en mica aquells interiors freds de la vella casa de l'Ardiaca prenién calor i recobraven vida i tornaven elegants, polits, bellament ornamentats, sempre amb discreció.

¡Amb quin goig se sentia a l'Arxiu, i amb quin interès adreçava el visitant a En Duran i Sanpere perquè aquest li mostrés les dependències tan ben endreçades! No se n'oblidava mai: — Ja heu vist la casa? — deia. — Aneu, digueu a En Duran que us l'ensenyi; us agradarà; ell en sap molt, d'aquestes coses, i En Marco n'ha fet una esplèndida tasca de decoració. Us agradarà!

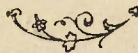
Al cap d'una estona, quan el tornàveu a trobar allí mateix, després que havíeu passat per les dependències de l'Arxiu, tampoc no s'oblidava de preguntar-vos: — Què: us ha plagut, veritat?

Pocs dies abans de la seva mort, encara ens parlava de l'obra del Foment de les Arts Decoratives i d'una manera especial del seu amic En Santiago Marco. — S'ho mereix tot — ens deia. — Home treballador, actiu, intel·ligent, de gust... Molts encara no coneixen això (volia dir la instal·lació de l'Arxiu), molts no saben aquesta cosa delicada que n'ha fet En Santiago Marco; i també En Duran Sanpere.

— En Duran Sanpere, sí, també — ens afegia. — Creieu que si jo fos qui, proposaria que el Foment de les Arts Decoratives el distingís amb la seva medalla. És una medalla — la coneixeu? — és una medalla esplèndida!, obra de Frederic Marés, que m'agrada molt, és molt bonica. I creieu que En Duran Sanpere se la mereix ben bé pel seu afecte, i àdhuc us diré la seva col·laboració, a l'obra del Foment...

Aquesta és una de les últimes converses de l'Ignasi Iglésies pocs dies abans de morir. Com una mena de testament espiritual del gran dramaturg, ens complaem a recollir-les en aquestes pàgines, on ens sembla que té el lloc més escaient.

LLUÍS BERTRAN I PIJOAN

LA CONFERENCIA D'EN DALÍ

Invitats a dir uns mots en aquesta revista sobre la conferència del Sr. Dalí, direm la nostra opinió amb tota franquesa.

El senyor Dalí és un artista notable, molt cultivat, molt intel·lectualitzat (oh paradoxa!) coneix bé les tècniques de l'art seva; excel·lent dibuixant, colorista d'una sensibilitat extraordinària, amb un sentit de l'estructuració, de l'harmonia de les formes, remarcable verament.

Totes aquestes qualitats, digui's el que es vulgui, resplendeixen en el quadro que tantes indignacions ha provocat a la Sala Parés. Els qui han retret al senyor Dalí l'haver emprat sorra i aiguacuit en lloc de les matèries usuals en pintura, no s'adonen que llur objecció no té res a veure amb l'art, sinó amb la química, menys encara, amb la droguística de les matèries colorants. El que importa en aquell quadro és la puresa de les línies, les belles formes, les correspondències i les proporcions entre les formes, les harmonies i les proporcions, diríem també, entre les tonalitats. Digui el que vulgui el senyor Dalí, amb aquest quadro, ell no assassina la pintura, ans la dota amb una obra més.

I ara, fet el nostre petit panegíric, ens preguntem: — ¿Per quines raons, aquest cultivat artista, per quin extravagant procés psicològic, per quin lamentable almogaverisme, diu certes coses que diu i fa certes coses que fa? Ell, qui podria posar-se a to amb el millor de les generacions actuals per a la construcció d'una gran cultura ¿per què s'ha deixat guanyar per aquestes tendències ideològiques, híbrides de pseudo-ciència, de pseudo-filosofia, míseres escorrialles del lamentable romanticisme del segle passat?

Perquè, no cal insistir, els errors del senyor Dalí, com els de molts altres esperits contemporanis qui divaguen per camps d'extravagància i poca-solta, són abans que tot ideològics; sort per a tals esperits que molt sovint llurs idees no corresponen exactament al que ells fan: diríeu que l'acció i la realitat esmenen fins a cert punt les desviacions de llur pensament.

Les idees que exposava en Dalí a la Sala Parés són, doncs, fonamentades en una sèrie d'elucubracions parcials (intuïcionismes) de pseudo-conceptes procedents d'induccions científiques incompletes (freudismes) obra de mitjos filòsofs o de tres quarts de filòsofs o de savis reduïdament especialitzats, qui, per manca de preparació filosòfica, volen elevar a generalització observacions parcials, experimentacions limitadíssimes. Concloure, com fan sovint avui escriptors i artistes, fonamentar fórmules estètiques o antiestètiques, tant se val, damunt de bases estantisses com aqueixes dades i aqueixes falses generalitzacions del cientisme, és un dels símptomes lamentabilíssims de la manca d'educació espiritual, de cultura veritable en tants d'homes contemporanis — encara.

Insistim, doncs: el senyor Dalí, creient referir-se a realitats, en els seus escrits i conferències no maneja sinó productes artificiosos, abstraccions, mitologismes cientistes, els pitjors de tots, excrescències momificades d'esperits mal cultivats. Per això, amb la ingenuïtat amb què Rousseau creia en l'home de la natura i Voltaire en el salvatge, el Càndid o l'Ingenu, el senyor Dalí, amb tota fe, posant-se al nivell de tanta gentola cientista, maneja les seves abstraccions del Selvatge, de l'Infant, del Banquer-qui-no-entén-de-pintura, de l'inconscient, del supraconscient, etc., etc.

Per això no s'adona de les contradiccions que enclou voler embarcar en el seu vaixell — carregat de tota aquesta ferralla rovellada i aquest món fictici de retalls en el pitjor cartó cientista — aquestes vivents generacions de joves deportius i girats vers totes les accions dominadores de la matèria. ¿Què tenen a veure aquests joves atletes, aqueixes noies harmonioses, excursionistes, nedadores, tennistes o ciclistes, amb aquests onanismes de la pseudo vida interior, del surrealisme, del freudisme i altres ismes, (diguem-ho amb una frase del mateix Dalí), putrefactes?

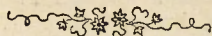
¿No és lamentable que, per una evident manca de preparació ideològica, el senyor Dalí perdi ara uns quants anys, divagant per aquest camp de paper pintat, que ha inventat el putrefacte cientisme, si haurà d'arribar a la fi, n'estem segurs perquè creiem en ell, a la plena normalitat ideològica i artística? Ell, qui podria ésser un veritable príncep, ¿no és lamentable de veure'l en comunió amb una colla, no d'esperits selectes, com ell deia i deia ingènuament l'amic Sucre, sinó de plebeus de l'esperit? No és trist de veure'l envoltar-se d'aquest terrabastall antipàtic, d'aquests puerils focs artificials, i donar-se a aquestes reaccions puerils, al joc ingenu d'insults i paradoxes i gruixudes negacions, a tot aqueix arribisme, en fi, que, segons mot que mai no oblidarem del car Strawinsky, ja només es practica avui a províncies? ¿Cal verament, com deia Zola a Barbey d'Aurevilly, endiumenjar-se d'aquesta manera per a menjar-se un meló? ¿Val la pena d'adoptar aquest rastaquerisme de poses i de frases truculents per a dir-nos quatre llocs comuns de revis-teta vegetariana?

¿Com podríem explicar-nos, sinó per raons de pueril estratègia, que el senyor Dalí cregués que un quadro com el que volia exposar a can Parés ("Diàleg a la platja" penso que es deia) podia ser-hi exposat? Si ens prenguéssim el fet seriosament, hauríem d'atribuir-lo a un cas d'imbecilitat moral. No existint com no existeix aqueix cas, ¿a què vénen les poses de dignitat del senyor Dalí i el gest de retirar totes les altres obres de l'Exposició de tardor, perquè el propietari del Saló, amb perfecte sentit moral, seny natural i ciutadà, refusava d'exposar aquella manifestació de priapisme? Lamentable, irrisòriament lamentable.

Però creiem en el senyor Dalí, ho repetim, i estem segurs que a poc a poc, amb l'habilitat que altres ho han fet, anirà traient-se del damunt tots aquests enfarfeces i disfresses i atuells per a fer enrabiatar burgesos. El trist és que no mancaran després els qui en recullin les desferres, i amb menys talent que ell. I quan ell ja sigui lluny i amunt de tot això, pobres nois entabanats, envellits *ratés*, per aquests suburbis i aquestes comarques, arrossegaran encara llurs tristes poses surrealístiques. Així trobem encara, de tant en tant, algun bon home amb barret ample, jaqueta de vellut, pipa i melenes, supervivència del modernisme i dels Quatre Gats, qui es creu encara molt revolucionari perquè proclama (oh coincidència!) l'espontaneïtat, la vida lliure, i la mort de la cultura.

Aquesta és la més greu responsabilitat del senyor Dalí.

J. FARRAN I MAYORAL

NOTES I COMENTARIS

Ignasi Iglesias. — La sobtada mort de l'Ignasi Iglesias, amb l'amistat del qual tant s'honorava aquesta revista, ens ha privat del goig de poder-lo comptar entre els nostres col·laboradors quan ja era imminent la seva aportació.

La nostra Entitat va associar-se al general dol causat per la desaparició de l'eminent dramaturg trametent l'expressió del seu pregon sentiment a la senyora vídua i ofrenant, per a l'acte de l'enterrament, al qual assistí en corporació, una branca de llorer cisellat amb la inscripció «El Foment de les Arts Decoratives al poeta del poble Ignasi Iglesias».

Encara que un xic tardanament, degut a les circumstàncies, no per això volem deixar de consignar en aquestes pàgines el nostre condol per la tan inesperada com sensible pèrdua soferta per les lletres catalanes.

Un interessant concurs. — Per iniciativa de la Unió Panamericana s'organitza un concurs internacional de projectes per a erigir, a l'illa de Santo Domingo, un far monumental dedicat a perpetuar la memòria de Cristòfor Colom.

Aquest far, el qual tindrà 180 metres d'alçada, no servirà solament per a orientar les rutes marítimes, sinó també les aèries, al qual fi serà construït, al seu costat, un aeroport que facilitarà l'intercomunicació entre els diversos països americans.

En aquest concurs, que serà per selecció o per graus seran adjudicats, en el primer grau, deu premis de mil dòlars cada un i deu de cinc cents, essent elegit d'entre aquests premis el projecte definitiu, l'autor del qual rebrà un milió de pessetes. El jurat serà compost de tres arquitectes, elegits per majoria de vots entre els concursants, i els projectes seran exposats públicament a Madrid durant el mes d'abril de l'any que ve.

Donada l'indole i la importància d'aquest concurs, i havent estat acceptada pel Govern la proposta de la Societat Central d'Arquitectes, la Gaseta publicà una real ordre de la Presidència nomenant una comissió, composta per representants del ministeri d'Instrucció Pública, Reial Acadèmia de Belles Arts, Acadèmia de la Història, Ajuntament de Madrid, Escola d'Arquitectes, Societat Central d'Arquitectes, Societat d'amics de l'Art i Societat Geogràfica, la qual té la missió d'estudiar l'organització de l'oficina de recepció de tre-

balls, creació d'un premi especial per als arquitectes i escultors espanyols, i manera d'estimular i afavorir la presentació de llurs projectes, preparació de locals on celebrar l'exposició de les obres presentades a concurs i la publicació d'un llibre o fascicle especial dedicat a l'exposició. Fóra de desitjar que els nostres arquitectes prenguessin una part ben activa en aquest excepcional concurs.

Una exposició de projectes de joieria i orfebreria a París. — La Chambre Syndicale de la Bijouterie, de la Joaillerie et de l'Orfèvrerie de París organitza, per a primers de l'any que ve una Exposició-Venda Internacional de dibuixos-projectes de joieria, pedreria i orfebreria modernes, invitant tots els artistes d'arreu del món a pendre-hi part. Ha cregut que donant forma d'exposició-venda a aquesta manifestació facilitaria la concurrència d'artistes de reputació mundial que, tal vegada, es desinteressarien de pendre part a un concurs. Inspirant-se en les tendències artístiques modernes, es deixa a tots els artistes la llibertat absoluta per a la composició del model que més els plagui, quedant però, com a conseqüència, interdit tot plagi o pastitxo dels estils antics. Les composicions, dibuixos o maquetes seran inèdits i representats a les dimensions reals d'execució, havent d'ésser signats amb el nom de l'autor. Els dibuixos seran presentats en paper rígid o sobre cartolina o cartró, sense marc ni vidre. Les trameses, el nombre de les quals és il·limitat per a cada artista, podran dirigir-se a les oficines del Foment de les Arts Decoratives (Santa Llúcia, 3), de 6 a 8 del vespre, fins el dia 15 de desembre d'enguany, on seran registrades amb un número d'ordre, essent lliurat un butlletí-rebut a cada expositor.

Tots els dibuixos i models podran ésser garantits per una assegurança contra incendis si l'interessat ho desitja, les despeses de la qual (una pesseta per cada cent) aniran a càrrec de l'expositor, el qual queda lliure de tota altra despesa.

L'exposició tindrà lloc del 15 de gener a 10 de febrer de 1929, essent pública l'entrada.

Els artistes són pregats de posar preu en francs francesos a llurs obres, la còpia o reproducció de les quals serà prohibida sense autorització expressa, i per escrit, de l'autor.

**VARIETAT DE MODELS
DE GRAN RENDIMENT**

Servei complet d'aigua calenta sempre disponible sense cap despesa

**SERVEIS PER A PARTICULARS,
HOTELS I COMUNITATS**

**EL SISTEMA
CAÑAMERAS
ES LA MILLOR GARANTIA**

VISITEU AQUESTA FÀBRICA

Diputació, 415-423 i Sicília, 226-232 - Telèf. 50723

Dipòsit: Hospital, 87 - Telèfon 17091

B A R C E L O N A

CUINES

(FIXES, PORTÀTILS, CENTRALS I ESPECIALS)

**TERMOSIFONS I CALEFACCIONS
DE TOTS SISTEMES**

**ESTUFES I ESCALFAPANXES
(MODELS DECORATS)**

SALAMANDRES ROYAL, ETC., ETC.

15/30

X O C O L A T E S

Amatller

CASA FUNDADA L'ANY 1800

X O C O L A T E S

de tipus familiar, pures, selectes, amb ametlla, amb llet, gust francès, etc., etc.

des d'1'60 a 4 pessetes els 400 grams

Despatx Central: Manresa, 4 i 6 (entre Via Laietana i Argenteria)

B A R C E L O N A